

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 28.05.2018
Tid: 18:00

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 740 48257 eller på epost: line.ertsas@verdalkommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Før møtet blir satt vil det bli orientering av Proneo – 30 min.

Innstillinger fra formannskapet i sakene 43/18, 45/18, 46/18, 47/18 og 48/18 vil bli utlagt i møtet.

Verdal 16. mai 2018

Bjørn Iversen
Ordfører (s)

Sakliste kommunestyrets møte 28. mai 2018

Sak   Innhold

- 42/18 Godkjenning av møteprotokoll
- 43/18 Regnskap og årsberetning 2017
- 44/18 Regnskap og årsberetning 2017 - Innherred samkommune
- 45/18 Hvilken boform skal det nye helsebygget ha?
- 46/18 Investeringer/gebyrer innenfor vann/avløpssektoren
- 47/18 Valg av nye varamedlemmer i innvanderrådet
- 48/18 Joachim Waade Nessemo - søknad om fritak fra vervet som varamedlem i kommunestyret
- 49/18 Orienteringer
- 50/18 Interpellasjon fra Arvid Wold (MDG) - Ørin Nord
- 51/18 Interpellasjon fra Høyre - Forebyggende helse i Verdal kommune

Regnskap og årsberetning 2017

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/6765 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	24.05.2018	46/18
Kommunestyre	28.05.2018	43/18

Rådmannens innstilling:

1. Verdal kommunes årsregnskap fastsettes med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 27.560.123,65.
2. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2017 avsettes til disposisjonsfond.
3. Rådmannens årsberetning for 2017 vedtas.
4. Rådmannen vil senere legge fram en sak som følger opp vedtak i kommunestyret 29.01 sak 3/18 punkt 13. Dette gjelder disponering av årsresultat til innbyggerdialog og nærmiljø.

Vedlegg:

- 1.[Regnskap 2017](#)
- 2.[Årsberetning 2017 - Verdal kommune](#)
- 3.[Revisjonsberetning 2017 - Verdal kommune](#)
- 4.[Nummerert brev nr. 2 - Verdal kommune](#)
- 5.[Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap 2017 - Verdal kommune](#)
- 6.[Finansforvaltning, årsrapport 2017 – Verdal kommune](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Med dette legges Verdal kommunes årsberetning og regnskap for 2017 fram til behandling. Kommunens regnskap for 2017 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på 27,6 millioner kroner.

Året 2017 har gitt positive regnskapstall og gir dermed grunnlag for å stabilisere kommunens økonomi på et mer tilfredsstillende nivå fremover. Regnskapsresultat i driftsregnskapet viser en driftsmargin (netto driftsresultat) på 33,5 mill kr og et årsresultat (mindreforbruk) på 27,6 mill kr. Regnskapsresultatet for virksomhetene i kommunen viser at virksomhetene har et mindreforbruk (overskudd) på ca 8 mill kr.

Dette viser at det har vært god kontroll i virksomhetene og at aktivitetsnivået har vært noen lunde i samsvar med budsjett. Kommunen har oppnådd et netto driftsresultat på 2,9%, og oppnår med det et av sine beste regnskapsår de senere årene. Målet om netto driftsresultat på 2% er nådd, og vel så det. Det gode resultatet skyldes, ved siden av den gode driftsstyringen, i stor grad eksterne forhold (skatt og renter) og en konsekvent bruk av forsiktighetsprinsipp på anslagsposter som har stor risiko. Dermed er resultatet bare delvis representativt for den underliggende driftsbalansen, noe som betyr at det fortsatt er behov for å forbedre driftsmarginen. Eller vi kan si at netto driftsresultat gjerne burde vært enda bedre enn 2,9% i 2017 på grunn av ekstra skatteinntekter mv.

Det gode resultatet gir mulighet for å avsette til disposisjonsfond. Engangspenger bør ikke brukes til å øke aktivitet som krever årlig finansiering. Det er derfor behov for å ta godt vare på de ekstra inntektene som har kommet inn i 2017.

Regnskapsresultatene korrigert for ekstraordinære forhold viser svakere resultat enn det som fremgår direkte av regnskapet. Dette er nærmere omtalt i årsberetningen kapittel 4.5.1. Her er det gjort beregninger for å teste ut om årsresultat 2017 ville vært et bærekraftig resultat i et normalår. Beregningene gir klare indikasjoner på et omstillingsbehov i årene fremover.

Nærmere om regnskapet som er avlagt:

Året 2017 ble et av de bedre årene for kommunens økonomi, slik det også er for flertallet av norske kommuner. Naturlige svingninger i inntekter og utgifter medfører at noen regnskapsår blir vesentlig bedre enn normalårene. Det er påregnelig at slike gode år kan dukke opp i et 10-årsperspektiv. For 2017 kan det gode resultatet i stor grad forklares av ekstra skatteinntang, at rentenivået ble bedre enn lagt til grunn i forsiktige anslag og at pensjonsutgifter ble lavere enn anslagene. For pensjonsutgiftene har pensjonsselskapenes avkastning på pensjonsmidler gitt lavere utgifter enn budsjettet. Dette er forhold utenfor kommunens kontroll. Samtidig vil konsekvent bruk av forsiktighetsprinsipp i anslagene på store og usikre poster, kunne gi store positive budsjettavvik noen år. For regnskapsåret 2017 var det store positive utslag på anslagene for pensjonspremie.

Nærmere om årsberetningen:

Årsberetningen skal gi en analyse av regnskapet og kommunens økonomi.

Årsberetningen skal være bindeleddet mellom den historiske analysen og økonomisk planlegging i økonomiplanen. Årsberetningen kapittel 2.2 og 2.3 oppsummerer analysen på kort og lang sikt. Forhold som skal følges opp videre i økonomiplanprosessen er beskrevet i sammendrags form i kapittel 2.4.

En mer detaljert analyse av regnskapet er gitt i årsberetningens kapittel 4.

Årsberetningen kan gjerne leses i sammenheng med notene i regnskapsdokumentet.

Revisjonsberetning:

Det er avgitt revisjonsberetning med forbehold. Forbeholdene gjelder kjente svakheter av mindre alvorlighetsgrad. Det vil bli gjort nødvendige endringer for å tilpasse regnskapsføring og budsjettrutiner til de merknadene som revisjonen har gitt. Herunder vil alle budsjettvedtak fremover bli dokumentert med pliktige lovbestemte vedlegg (A og B-skjema i hht regnskap- og budsjettforskrift).

Regnskap og årsberetning 2017 - Innherred samkommune

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/7194 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	28.05.2018	44/18

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Innherred samkommunes årsregnskap for 2017 fastsettes med et regnskapsmessig resultat på kr. 0,- etter en samlet overføring fra deltakende kommuner på 92,0 millioner kroner.
2. Administrasjonssjefens «Årsberetning for 2017» vedtas.

Vedlegg:

- 1 Årsberetning 2017 - Innherred samkommune
- 2 Regnskap 2017 - Innherred samkommune
- 3 Revisjonsberetning 2017 - Innherred samkommune
- 4 Kontrollutvalgets uttalelse til Innherred samkommunes årsregnskap 2017

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Med dette legges Innherred samkommunes årsberetning og årsregnskap for 2017 fram til behandling for kommunestyret i Verdal. Tidligere år er regnskap og årsberetning behandlet i Samkommunestyret, men ettersom Innherred samkommune er avviklet fra 01.01.18, er det nødvendig at behandlingen gjøres av kommunestyrene i både Verdal og Levanger.

Samkommunens regnskap for 2017 er gjort opp med et regnskapsmessig resultat på kr. 0,- etter en samlet overføring på kr 91.998.811,- fra de deltakende kommunene etter vedtatt fordelingsnøkkel. Overføringen er omlag 1,1 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Nedenfor presenteres et tallsammendrag av resultatet for alle enhetene i samkommunen sammenlignet med revidert budsjett for 2017 og regnskap 2016.

ENHET	31.12.17	Budsjett inkl. endring	Forbruk i %	Avvik	31.12.16	Endring 2016-2017
Politiske organer	396 305	354 000	112,0	-42 305	296 398	99 907
Felleskostnader	7 841 267	8 650 900	90,6	809 633	8 044 541	-203 274
Økonomienheten	7 592 863	7 929 800	95,8	336 937	6 870 459	722 404
IKT	16 704 806	17 685 600	94,5	980 794	17 003 720	-298 914
Organisasjonsenheten	7 484 987	7 689 600	97,3	204 613	6 917 902	567 085
Kemner	3 627 942	4 521 500	80,2	893 558	4 080 300	-452 358
Enhet for samfunnsutvikling	9 599 103	9 650 200	99,5	51 097	9 633 432	-34 329
Servicekontor	7 497 420	8 171 800	91,7	674 380	7 324 264	173 156
Dokumentsenter	6 543 315	6 456 000	101,4	-87 315	6 376 659	166 656
Brann og redning	24 710 804	22 020 300	112,2	-2 690 504	23 130 286	1 580 518
Overf. fra deltakerkommuner	-91 998 811	-93 129 700	98,8	-1 130 889	-89 677 961	-2 320 850
	0	0	-	0	0	0

Vurdering:

Rådmannens vurderinger fremkommer av vedlagte årsberetning.

Hvilken boform skal det nye helsebygget ha?

Saksbehandler: Anne Kari Haugdal	Arkivref: 2018/4302 - /
E-post: anne.kari.haugdal@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 85 72	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	23.05.2018	20/18
Formannskap	24.05.2018	47/18
Kommunestyre	28.05.2018	45/18

Rådmannens innstilling:

Konseptet og løsningene for framtidens helse- og omsorgstjenester i Verdal står fast.

Kapasitetsøkningen i kommunestyrets vedtak i PS 98/17 ivaretar på kort sikt en tilfredsstillende økning for omsorgsboliger med heldøgns omsorg, slik at det kan prioriteres en rendyrket institusjonsutbygging i fase 1. Kommunestyret ber derfor rådmannen i denne omgang (fase 1) legge institusjonsplasser som boform til grunn i det videre programmeringsarbeidet. Nytt produksjonskjøkken og dag- og aktivitetstilbud for hjemmeboende inngår i dette.

Videre kapasitetsutvikling for omsorgsbolig med heldøgns omsorg og lokalisering av driftsapparat for hjemmebaserte tjenester kommer da i fase 2.

Vedlegg:

1. Omsorgsboliger og/eller institusjonsplasser – likheter/ulikheter/fordeler/ulempes.
2. Faktagrunnlag.
3. Husbankens tilskuddsordning https://husbanken.no/tilskudd/tilskudd-investeringstilskudd/veileder_2012/ovrige_vikaar_tilbakebetaling/
4. Uttalelse fra Eldrerådet datert 03.05.18.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Revidert statsbudsjett:

https://www.statsbudsjettet.no/upload/Revidert_2018/dokumenter/pdf/prop85.pdf

PS 98/17 Beredningsplan heldøgns omsorgsplasser fram til nytt helsebygg står ferdig 2020

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20171127/9817-Heldogns-omsorgsplasser/>

PS 4/18 Nytt helsebygg – rammer for neste fase i programmeringsarbeidet

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20180129/00418-Nytt-helsebygg/>

NOU 1992:1 «Trygghet – Verdighet – Omsorg» - Sammendrag

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/odn/tmp/2002/0034/ddd/pdfv/154788-nou1992-1.pdf>

St.meld.35, 1994-95 «Velferdsmeldingen»

https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1994-95&paid=3&wid=c&psid=DIVL443&pgid=c_0352

PS 30/18 Tilstandsanalyse Verdal bo og helsetun og Ørmelen bo og helsetun

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20180423/03018-Tilstandsanalyse/>

PS 31/16 Hvor mange døgnbemannede plasser skal Verdal kommune ha?

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/25042016/3116-Dognbemannede-plasser/>

PS 86/14 -Utredning omsorgsboliger for demente

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2011-2015/27102014/8614-Omsorgsboliger-demente/>

PS 77/15 Boligbehov i helse- og omsorgstjenestene fram mot 2040 i Verdal kommune

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2011-2015/31082015/7715-Boligbehov-helse-omsorg/>

PS 100/14 -Økonomiplan 2015-2018 og Budsjett 2015 - Verdal kommune

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2011-2015/15122014/10014-Okonomipla>

PS 112/15 Budsjett 2016 og Økonomiplan 2016-2019 Verdal kommune

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/14122015/11215-Budsjett-2016/>

PS 106/16 Budsjett 2017 og Økonomiplan 2017-2020 Verdal kommune

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/12122016-104-108/10616-Budsjett-2017/>

PS 108/17 [Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 Verdal kommune](http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20171211/#10817)

<http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20171211/#10817>

Saksopplysninger:

Saken gjelder avklaring av kommunestyrets vedtak PS 31/16 punkt 1 og 2:

1. I tråd med økonomiplan 2016 – 2019 etableres heldøgns omsorgsplasser tilsvarende ca 25% dekningsgrad i 2018. Dette innebærer bygging av 43 omsorgsboliger med individuelt tilpasset omsorgstilbud. Kommunen vil med det ha 61 omsorgsboliger og 89 sykeheimsplasser.
2. Utvikling i antall innbyggere over 80 år gjør at dekningsgrad vil synke til ca 20% i 2025. I perioden 2021 – 2022 gjøres nye helhetlige vurderinger for ny kapasitetsøkning til om lag 25% for perioden 2025 - 2035. I disse vurderingene skal

også eventuelt behov for økning i antall sykeheimsplasser i perioden inngå, basert på faktisk befolkningsutvikling og den kunnskap som foreligger på det tidspunktet.

3. Kommunestyret viser til uttalelsen fra Eldrerådet og ber administrasjonen vurdere denne i den videre planleggingen av heldøgns omsorgsboliger og nye institusjonsplasser.

Programmeringsarbeidet med det nye helsebygget er i en fase hvor det er behov for å avklare om 43 omsorgsboliger med individuelt tilpasset omsorgstilbud er hensiktsmessig å samlokalisere med 89 sykehjemsplasser eller ikke.

Når nytt helsebygg er ferdig i 2020 har kommunen 168 heldøgns plasser (132 i nytt helsebygg + 18 i Vuku bo og helsetun + 18 G/H-bygget). Allerede til 2024 er det behov for nye 16 plasser hvis dekningsgraden på 25% skal opprettholdes. For perioden 2024 til 2034 er det behov for ytterligere 150 nye plasser, totalt 334 plasser.

I 2015 ble det gjennomført en analyse av institusjonsbeboernes funksjonsnivå, og ca 90% av beboerne hadde kognitiv svikt av ulik grad. Mange av beboerne kunne hatt nytte av et tjenestetilbud på et lavere omsorgsnivå, og en kapasitetsøkning av omsorgsbolig med heldøgns bemanning ble vedtatt. Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget viser imidlertid at samlokalisering av institusjonsplasser og omsorgsplasser er krevende for målgruppen og organisasjonsutviklingsprosessene. Det betyr at rekkefølgen på kapasitetsøkning av heldøgns omsorgsboliger og institusjonsplasser i de ulike byggetrinnene bør justeres for å redusere risiko for disse momentene. Dette understøttes av kommunestyrets vedtak i PS 98/17. Kommunestyrets vedtak i PS 98/17 ivaretar deler av behovet for kapasitetsøkning av omsorgsboliger med heldøgns bemanning (fortsett under utredning, 18 plasser). Denne kapasitetsøkningen ivaretar på kort sikt da en tilfredsstillende økning for dette omsorgsnivået, slik at det kan prioriteres en rendyrket institusjonsutbygging i fase 1. Denne opptrappingen er etter rådmannens syn en vesentlig endring i fra opprinnelig plangrunnlag.

Institusjonsplasser bygges etter dette i fase 1, og omsorgsboliger med tilhørende driftsapparat for hjemmebaserte tjenester kommer i fase 2. I fase 2, 2021/22, prioriteres omsorgsboliger med heldøgns bemanning. Mulighetsviften for videre utvikling av dette tjenestenivået er bred, og må utredes helhetlig. Dette innbefatter en fase 2-utbygging som nabobygg til institusjonsetableringen, herunder avklart videre bruk av VBH på kort og mellomlang sikt (jf tilstandsrapport, PS 30/18, kommunestyret 23.03.2018). I dette lange bildet mot 2040 må også mulighetene ved for eksempel å tilpasse G/H bygget med deler av Ørmelen bo- og helsetun (jf PS 30/18), omsorgsboliger på Stekke og Vuku bo- og helsetun bli en del av den samlede vurderingen. I forkant av fase 2 er det behov for utredning av hvordan endret bosettingsmønster og standard på boligene påvirker innbyggernes videre behov for kommunale helse- og omsorgstjenester, jf. vedlagte bosettingskart. Dagens erfaring viser at søknad om tilrettelegging i private eide boliger og søknad om omsorgsboliger uten heldøgns bemanning, er redusert. I tillegg pågår oppgaveoverføring fra spesialisthelsetjenesten i rus og psykiatri til kommunene, og det er uklart hva dette fordrer av kompetanse og kapasitet.

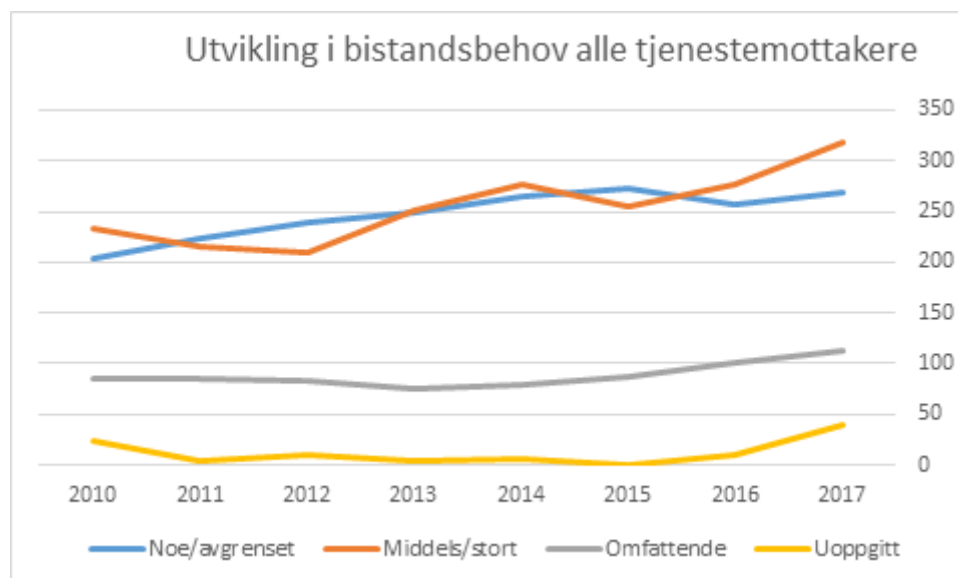
Å framskrive behov har ofte betydelig usikkerhet, blant annet kan pågående forskning knyttet til Alzheimer føre til nye behandlingsmetoder som endrer behovene. Andre

usikkerhetsmomenter er knyttet til betydningen av at bosettingsmønstre, effekt av teknologi, rekrutteringsutfordringer til sektoren og politiske valg.

Kommunestyret ga i sak 04/18 samspillsgruppa mandat til å gå videre med funksjonsprogrammering slik det er belyst i saken. Samspillsgruppa vurderer det som hensiktsmessig at hjemmetjenesten prioriteres i fase 2. Det har sammenheng med at hjemmetjenesten har ansvaret for drift av omsorgsboliger med heldøgns omsorg. Utover dette er legesenter tatt ut av programmeringsarbeidet (kontor for institusjonsleger er fortsatt med). Utover dette planlegges Helsebygget videre slik det er beskrevet i sak 04/18.

Målgruppen er innbyggere med store og omfattende bistandsbehov knyttet til nedsatt funksjon, kognitivt og/eller fysisk/somatisk. Uavhengig av hvor mange plasser som defineres som omsorgsbolig og institusjonsplasser vil målgruppen være den samme.

Helse og velferd arbeider strukturert for å ha god oversikt og innsikt i styringsdata, jf økonomiplan 2017 – 2020 og 2018 – 2021. Dette arbeidet viser en økning i antall brukere med omfattende tjenestebehov. Tabellen «Bistandsbehov alle tjenestemottakere» viser utviklingen i alle aldersgrupper og tjenester.

Kilde: IPLOS Sum rapport.

Historikk

Siden 1992 har det vært en oppfatning av at omsorgsbolig er en billigere driftsform enn institusjon for kommunene. NOU 1992:1 "Trygghet-Verdighet-Omsorg", Gjærevollutvalget, var starten på boliggingjøringen av pleie og omsorgstilbudet i Norge. Begrunnelsen var i stor grad ideologisk hvor eldre og funksjonshemmede skulle ha sin egen bolig som alle andre samfunnsborgere, og slik styrke mulighetene for å bo i eget hjem så lenge som mulig, (Daatland og Slagsvold, rapport nr 16/14 «Boliggingjøring av eldreomsorgen»). Behovet for institusjonsomsorg skulle reduseres ved at det ble satset på omsorgsboliger slik at familieomsorgen i større grad kunne stimuleres og involveres. Det lå også økonomiske motiver til grunn hvor omsorgsboligen skulle være et individuelt ansvar, mens kommunen skulle stå for nødvendige hjemmetjenester. Innstillingen fra Gjærevollutvalget ble fulgt opp i Velferdsmeldingen, St.meld.nr 35,

1994-95 med økt satsing på utbygging av omsorgsboliger kombinert med et godt hjemmetjenestetilbud, samtidig som sykehjemstilbudet ble styrket med enerom og større grad av hjemliggjøring. Fra den gang har det skjedd en dreining fra selvstendige omsorgsboliger mot et større innslag av bofelleskap og bokollektiv. Grensesnittet mellom omsorgsbolig og institusjon er etterhvert blitt flytende.

I programmeringsarbeidet får samspillsgruppa faglige innspill fra tverrfaglig sammensatt gruppe av ansatte- og tillitsvalgte om hva som er hensiktsmessig utforming av beboerrommenes størrelse og innhold når det gjelder omsorgsboliger og institusjonsplasser. Samspillsgruppa ser ut i fra kunnskap, erfaringsinnhenting og innspill at 4 poster à 8 beboerrom med tilgang på fellesrom som kjøkken og stuer utgjør ei hensiktsmessig avdeling. Denne måten å utforme ei avdeling på gir fleksibilitet med tanke på endringer i behov. Et beboerrom er 28m². Dette er innenfor Husbankens anbefalinger. (Dagens beboerrom på Verdal bo- og helsetun er 18m²).

Hva er et langtidsopphold i institusjon?

«Opphold uten sluttdato der pasient eller brukerens helsetilstand og behov for helse- og omsorgstjenester gjør at det ikke er sannsynlig av vedkommende vil flytte hjem eller få tilbud om lavere grad av helse- og omsorgstjenester», jf lokal forskrift §3.

Plassene må være tilrettelagt for demente. Dette betyr ikke at de er forbeholdt demente, men det som er tilrettelagt for demente er også funksjonelt for de som ikke er demente. I avdelinger for langtidsopphold er det viktig at opplevelsen av et hjem tilpasses hver enkelt beboer. Ved planlegging av institusjoner er det likevel viktig at avdelingene bygges så fleksible at de kan benyttes til korttidsopphold dersom behovene endres. Innenfor kategorien langtidsplass er det også behov for ulike tilpasninger i avdelingene.

Ordinær plass

For beboere som har behov for langtidsplass, men ikke spesielle behov utover dette.

Skjermet plass

For beboere som mister funksjonsnivå hvis de uroes for mye, og som trenger å avgrense inntrykk fra omgivelsene.

Forsterket plass for demens eller psykiatri

For beboere som trenger ekstra tilpassede omgivelser og som forstyrrer andre. De kan også trenge begrensninger i hvor de kan ferdes.

Hva er en omsorgsbolig med heldøgns omsorg?

I prinsippet kan alle få den helsehjelp de trenger i sitt eget hjem. Ved store funksjonsutfall vil det være store behov for praktisk hjelp, og det kan være behov for hyppige tilsyn døgnet rundt. Mange kommer til et punkt hvor de ønsker å ha noen tilstede i bolig/boligkomplekset hele tiden, og ønsker da heldøgns omsorg og pleie.

I boformer med heldøgn omsorg har beboeren i utgangspunktet de samme rettigheter og plikter som om han/hun bor i eget hjem. I praksis betyr det at beboeren beholder sin fastlege og sine muligheter til å velge og søke tjenester fra kommunen eller andre.

Dersom dette er vanskelig å ivareta for beboeren kan det etableres ordning med verge som ivaretar det beboeren vil overlate til denne.

For kommunen som skal yte tjenester i omsorgsboliger er det hensiktsmessig at disse bygges i bokollektiv/boligkompleks slik at personellressursene brukes godt. Bokollektiv kan utformes på ulike måter for ulike grupper av beboere, og det kan være helt likt en institusjon. Et bokollektiv må imidlertid være slik at beboerne kan bevege seg fritt der de vil på arealer som hører til boenheten (inklusive rom med felles adgang).

Når en innbygger skal velge om han/hun vil bo i bokollektiv eller institusjon er det avgjørende punktet hvilken valgfrihet vedkommende ønsker med hensyn til å administrere egen økonomi, hushold og helsetjeneste, eventuelt med hjelp av verge. Dersom vedkommende ikke lenger er samtykkekompetent og ikke i en tilstand at han/hun kan forholde seg til bevegelsesfrihet i et bokollektiv er institusjon eneste alternativ.

Forvaltning av de ulike plassene vil være ulik i og med at det er vederlagsforskriften som ligger til grunn for institusjon og husleieloven for omsorgsboligene. Beboere i omsorgsbolig er pr definisjon hjemmeboende og tildeles deltjenester etter søknad som andre hjemmeboende i kommunen.

Institusjonsplasser som boform:

- **Fleksibilitet i sammensetning av beboergrupper.**
Større mulighet til å la beboer skifte rom/post/avdeling ut fra endret behov.
- **Driftsform**
Den administrative arbeidsmengden knyttet til søknad, saksbehandling og vedtak reduseres.
- **Lege/medisiner/hjelpemidler**
Sykehjemslege gir bedre kontinuitet i behandling og legemiddelgjennomganger, det er mindre ressurskrevende for ansatte å forholde seg til en lege kontra ulike antall fastleger. Felles hjelpemidler er plassbesparende og felles lager for utstyr og forbruksvarer gir mindre administrasjon, enklere logistikk og bedre plass i beboernes private rom.
- **Logistikk**
Tildeling av langtidsplasser i institusjon skjer raskere enn i omsorgsbolig. Tiden mellom utflytting og innflytting er vesentlig kortere i institusjon. Møblerte rom er en fordel, spesielt med tanke på arbeidsforhold for ansatte, logistikk for inn og utflytting, slitasje på bygg ved flytting etc.
- **Økonomi**
Beregninger viser at det er liten forskjell i økonomi knyttet til drift mellom de to organisasjonsformene. Det er beregnet en driftsfordel på ca kr 7 000 pr år pr boenhet fordel omsorgsbolig. Dette inkluderer ikke administrasjon av ordningen.

Omsorgsboliger med heldøgns bemanning som boform:

- **Interne prosesser/samhandling:**

Ved samlokalisering av institusjon og omsorgsboliger som boform, må Helse- og omsorg sammen med Teknisk drift vurdere prosessene rundt inn- og utflytting slik at disse gjøres mest mulig effektive, og tiden mellom om ut- og innflytting reduseres. Dette inkluderer planlagt oppussing / klargjøring av omsorgsboliger.

- **Beboerrom:**

Når det gjelder beboerrom og møblering av disse så sees det på som et pluss at Helsebygget har sykesenger på hvert rom uavhengig av boform. Dette letter inn- og utflytting samt at det bedrer arbeidsforholdene til de ansatte. Muligheten for at kommunen bekoster slike senger på alle beboerrom uavhengig av om det er institusjonsplass eller omsorgsbolig kan være en løsning. Alternativt kan kommunen inngå avtale med NAV hjelpemiddelsentral hvor hjelpemidler overføres fra en beboer til en annen.

- **Registreringsrutiner:**

Registrering av abonnement på mat (flere tjenestetyper) er utfordrende i hjemmetjenestene/ omsorgsboligene i og med at brukerne selv kan velge hvilke måltider de ønsker å abonnere på i tillegg til at det må registreres opphold de dagene de ikke mottar mat eks pga sykehusinnleggelse, på besøk hos andre etc. For å kvalitetssikre dette kreves det gode prosedyrer/retningslinjer, tydelig ansvars plassering og god opplæring.

- **Legetjenester:**

Ved å kombinere ulike boformer i Helsebygget vil ansatte måtte forholde seg til både sykehjemslege(r) og et antall fastleger (i omsorgsboligdelen). Det finnes en mulighet for å etablere avtaler hvor også sykehjemsleger kan ivareta beboere i omsorgsbolig. Dette kan føre til en bedre kontinuitet og dialog med beboers behandler og andre tjenesteytere, men det vil samtidig lages modeller som ikke følger regelen for hjemmeboende. Den vil også gi kommunen en høyere utgift til legetjenester.

- **Ansattperspektiv**

Arbeidstilsynet stiller samme krav til arbeidsmiljø og personalfasiliteter uavhengig om det er plasser i institusjon eller omsorgsbolig. Ulikhetene består først og fremst i at en jobber i andres hjem i omsorgsbolig og at det er bruker som er ansvarlig for søknader på en del hjelpemidler (eks sykeseng, takheis, etc).

Organisasjonsform

Samlokalisering av institusjon og omsorgsbolig kan være en utfordring for både ansatte, beboere og pårørende. Dette krever kompetanse og opplæring i å forstå hvilke rettigheter den enkelte beboer har alt etter om det er en pasient i institusjon eller en hjemmeboende i omsorgsbolig.

Lik boform, forvaltning og tjenestetildeling kan forenkle arbeidsprosesser og gevinsten kan gi økt kvalitet på informasjon, råd og veiledning og tjenesteyting.

Uavhengig av boform er det viktig å tilrettelegge miljøet for de som skal ha dette som et langvarig botilbud slik at det i stor grad preges av hjemlighet. Nasjonale føringer (St.melding 25, 2005-2006) sier at tilrettelegging for personer med demens og kognitiv svikt må være et hovedprinsipp ved bygging av omsorgsboliger og sykehjem. De to boformene kan til forveksling se like ut. Byggets utforming vil ikke synliggjøre om det driftes som institusjon eller omsorgsboliger. Hva kommunen velger av boform kan handle om andre verdier eller faktorer f.eks. økonomi, effektivitet, fleksibilitet.

Husbankens investeringstilskudd

Investeringstilskuddet skal stimulere kommunene til å fornye og øke tilbudet av plasser i sykehjem og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester.

Endringer i ordningen fra 2017:

I 2017 ble det gjort endringer i ordningen. Fra 2021 vil det være krav om netto tilvekst for å få tildelt tilskudd. Denne ordningen skal gradvis innføres i 2017, 2018, 2019 og 2020. Om lag 40 prosent av tilsagnsrammen i 2018 skal forbeholdes plasser som gir netto tilvekst. Denne andelen skal økes til henholdsvis 60 og 80 prosent de neste årene. Anleggskostnadene per boenhet i omsorgsboliger og sykehjem, er 3 226 000 kroner i landet for øvrig.

De maksimale tilskuddssatsene er 1 452 000 kroner for en omsorgsbolig og 1 774 000 kroner for en sykehjemsplass.

Ved omgjøring fra sykehjem til omsorgsbolig, må kommunen tilbakebetale differansen i tilskuddsutmålingen mellom omsorgsboliger og sykehjemsplasser for den delen av investeringstilskuddet som ikke er avskrevet. I de tilfellene der det er gitt oppstartingstilskudd og kompensasjonstilskudd i henhold til tidligere regelverk, skal det foretas justering av både oppstartingstilskuddet og kompensasjonstilskuddet.

Revidert statsbudsjett per 15.05.18

Post 63 Investeringstilskudd, kan overføres

På grunn av stor søknadsinngang til investeringstilskuddet i 2018, foreslås bevilgningen økt med 59,3 mill. kroner i 2018, slik at det kan gis tilsagn om tilskudd til ytterligere 700 heldøgns omsorgsplasser. Dette innebærer en økning av tilsagnsrammen i 2018 på 1 186 mill. kroner. Total tilsagnsramme for 2018 blir etter dette på 4 235,5 mill. kroner, svarende til 2 500 heldøgns omsorgsplasser. 40 pst. av rammen er forbeholdt netto tilvekst i 2018. Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til oppfølgingen av anmodningsvedtak nr. 462 av 13. februar 2018 om likebehandling av nybygg og oppgradering og modernisering i statsbudsjettet for 2019. Tilsagnsfullmakten foreslås økt til 10 916,1 mill. kroner.

Medvirkningsprosesser:

Problemstillingen er lagt fram for eldrerådet, formannskapet og referansegruppa, og er drøftet med ledergruppa, ansatte og tillitsvalgte i helse og omsorg i løpet av april/mai-18. I møtene er faktagrunnlaget supplert med en gjennomgang av planene for utforming av

beboerrommene og fellesområder. Ut fra drøftingene vi har hatt med de ulike gruppene er det gitt ulike innspill.

Eldrerådet har gitt skriftlig tilbakemelding, se vedlegg. Eldrerådet er av den oppfatning at institusjonsplasser er det som bør prioriteres i bygget i denne fasen.

Referansegruppa for det nye helsebygget gir ulike innspill alt fra at de 43 omsorgsboligene omgjøres til 43 institusjonsplasser til at noen av de 43 omsorgsboligene omgjøres til institusjonsplasser og resten beholdes som omsorgsboliger.

Formannskapet har et ønske om å få differensiert bo-kartene slik at de synliggjør hvor aldersgrupper over 67 år bor i kommunen. Dette er tatt inn som en del av vedlegget Faktagrunnlag i saken.

Ledergruppa, ansatte og tillitsvalgte gir tilbakemelding om at det kan være utfordrende med samlokalisering av institusjonsplasser og omsorgsboliger med heldøgns omsorg fordi det er krevende å skille hva som er hva både for beboere, pårørende, ansatte og ledere. Dette krever kompetanse og opplæring i å forstå hvilke rettigheter den enkelte beboer har alt etter om det er en pasient i institusjon eller en hjemmeboende i omsorgsbolig med heldøgns tjenester. Dette vil være knyttet til om beboer har vedtak på deltjenester, medisiner på huset eller på resept, sykehjemslege eller fastlege, mat på huset eller gjennom enkeltvedtak, egenandel eller ikke osv. Ansatte og ledere mener det er hensiktsmessig at det nye helsebygget består av institusjonsplasser, samtidig understreker de at det er behov for omsorgsboliger med heldøgns bemanning.

Vurdering:

Nytt Helsebygg skal i utgangspunktet planlegges med en kombinasjon av institusjonsplasser og omsorgsboliger, og programmeringsarbeidet synliggjør at det er utfordringer med ulike boformer i det nye bygget.

Den demografiske utviklingen, med et sterkt økende antall eldre 80+ utfordrer kommunen til å utvikle tjenester som er fleksibel med tanke på framtidige behov. Eksempelvis muligheten til å endre antall korttidsplasser. Denne fleksibiliteten er størst i et bygg med samme boform, og etter rådmannens vurdering bør dette vektlegges i det videre arbeidet med programmering av bygget. Det er fortsatt ikke avklart hvilken logistikk bygget må ha for å ha en god driftseffektivitet, blant annet gjelder dette bemanningsbehov og sammensetning, valg av omsorgsideologi for langtidsplasser, hvor mange og hvilke typer korttidsplasser det er behov for, effekt av velferdsteknologiske løsninger i bygget mm.

Det er imidlertid viktig å slå fast at det helhetlige konseptet i tjeneste- og kapasitetsutvikling står fast. Samtidig er det viktig å fortløpende gjøre tilpasninger, slik det er redegjort for i denne saken, til stadig utviklet kunnskapsgrunnlag og de til enhver tid gjeldende sammenhenger og statlige satte handlingsrom.

Kommunestyret har vedtatt at det skal gjøres en ny vurdering i 2021/22 om videre kapasitetsøkning i helse- og omsorgstjenesten. Kunnskapen kommunen tilegner seg i det

pågående programmeringsarbeidet for det nye helsebygget gir et godt grunnlag for de vurderinger som skal gjøres i 2021/22. Ferdigstilling av fase 1 i bygging av infrastruktur for å møte framtidens behov for heldøgns omsorgstilbud i form av nytt helsebygg vil sammenfalle i tid med vurderingstidspunkt for fase 2 og ny kapasitetsøkning for årene 2025-2035. I og med at fase 1 er noe etter opprinnelig plan gir dette en komprimert faseovergang.

Det er krevende prosesser i arbeidet med å programmere et nytt helsebygg, og kommunestyret blir utfordret på å ta beslutninger i delprosesser i dette arbeidet. Rådmannen forstår at dette kan være vanskelig i og med at helheten i prosjektet ikke trer fram før kravspesifikasjonen for bygget er ferdigstilt. Etter planen legges denne fram for kommunestyret i september 2018. For å komme videre i programmeringsarbeidet er det viktig å få avklart boformen i bygget.

Ut fra redegjørelsen i dette saksframlegget ber rådmannen kommunestyret om å gi rådmannen mandat til å legge denne boformen til grunn i det videre programmeringsarbeidet. Fordeling av korttids- og langtids plasser i bygget blir lagt fram som egen sak for kommunestyret i august 2018.

Denne rekkefølge-endringen gir bedre risikokontroll m.h.t. tjenestekvalitet og driftseffektivitet og er tilpasset det utviklede kunnskapsgrunnlaget og kommunestyrets beslutninger underveis i prosessen, samtidig som konseptet står fast. Den senere ferdigstilling av fase 1 enn ved opprinnelig tenking, gjør at fase 1 og 2 omtrent overlapper hverandre. Dette medfører at det blir en fortsatt naturlig og helhetlig utviklingsprosess, hvor institusjonsdimensjonen blir effektivert i en og samme fase.

Investeringer/gebyrer innenfor vann/avløpssektoren

Saksbehandler: Bård Kotheim	Arkivref: 2018/6796 - /
E-post: baard.koheim@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 85 27	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn	22.05.2018	44/18
Formannskap	24.05.2018	48/18
Kommunestyre	28.05.2018	46/18

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret gjør følgende prioriteringer når det gjelder vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

- 2018: Rehabilitering vannledningsnett Volhaugvegen
Detaljprosjektering høydebasseng Hallia
Utskifting eternittedninger Vuku
Vannforsyning Ulvilla, sluttoppgjør
Planlegging vannledningsnett Vinne
Sluttoppgjør Ørin/Sørgata
- 2019: Rehabilitering vannledningsnett Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Planlegging og bygging av nytt vannledningsnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia
Planlegging og bygging av nytt høydebasseng Ulvilla/Vuku
- 2020: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Rehabilitering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
- 2021: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Ferdigstillelse av nytt høydebasseng Hallia
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla

Planlegging og bygging av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin Oppgradering reservevann Leklem

Avløp:

- 2018: Rehabilitering av ledningsnett Volhaugvegen
Detaljprosjektering og oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Ferdigstillelse avløpsanlegg Fætta
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Sluttoppgjør Ørin/Sørgata
- 2019: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging
- 2020: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Avløpsanlegg Vuku
Sanering av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
- 2021: Sanering av avløp Ørmelen
Planlegging og bygging av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin
Planlegging avløp Vinne

Rådmannen foreslår at tiltaksplan revideres årlig.

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I de senere år har rådmannen lagt fram en sak vedrørende investeringer/drift innenfor vann/avløpssektoren. For å få et helhetsbilde har rådmannen i tillegg knyttet dette opp til avgiftsnivået på disse tjenestene.

Investeringer innenfor vannforsyningssektoren de siste 2 år (2016 og 2017)

Innenfor vannforsyningssektoren har investeringsmidlene i de 2 siste år stort sett gått til følgende formål:

- Vannledning Hammer – Lein. Ferdigstillelse.
Anleggskostnad 1,2 mill.kr.
- Reservevannsledning mot Levanger.
5,2 mill.kr. Anlegget er ferdigstilt.

- Vannforsyning på vest og nordøstsiden av Leksdalsvatnet mot Steinkjer grense. Anleggskostnad 0,2 mill.kr.
- Ny vannledning Holmen-Ulvilla, 8,4 mill.kr. Ca. 50 nye abonnenter ble innkoblet til kommunal vannforsyning høsten 2017 i dette området.
- Utskifting vannledningsnett Nordgata/Volhaugvegen. 9,3 mill.kr. Ferdigstilles 2018.
- Nytt vannledningsnett Felleskjøptomta. Ørin. 1,0 mill.kr. Anlegget er ferdigstilt.
- Nytt vannledningsnett Fætta. 0,5 mill.kr. Ferdigstilles 2018.
- Vannledningsnett Sørgata: 0,5 mill.kr. Anlegget ferdigstilles 2018
- Hallemsåsen renseanlegg/Hallia høydebasseng. 0,5 mill.kr

Total investeringskostnad vannforsyning siste 2 år: 26,8 mill.kr.

Investeringer innenfor avløpssektoren de siste 2 år (2014 og 2015):

Innenfor avløpssektoren har investeringsmidlene i de senere år stort sett gått til følgende formål:

- Sanering eksisterende kloakk Ørmelen, etappe 4, Setervegen, Skogvegen og Furuvegen. Anleggskostnad 0,5 mill.kr.
- Nytt avløpsanlegg Fætta. Kostnad 14,3 mill.kr. Ferdigstilles 2018.
- Sanering og utskifting av eksisterende avløpsanlegg Nordgata/Volhaugvegen. Kostnad 9,0 mill.kr. Ferdigstilles 2018.
- Nytt avløpsanlegg Felleskjøptomta Ørin. Kostnad 1,0 mill.kr. Anlegget er ferdigstilt.
- Avløp Sørgata. 0,9 mill.kr. Ferdigstilles 2018.
- Planlegging sanering avløpsanlegg Tinden. 0,3 mill.kr.

Total investeringskostnad avløp siste 2 år: 26,0 mill.kr.

Utvikling av årsgebyrer vann eks.mva i perioden 2012-2018

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Årsav.m ³	10,04	10,04	10,24	11,26	10,70	10,70	10,70
Fastledd	525	525	525	525	525	525	850
Rente %	2,44	2,63	2,52	1,94	1,68	1,98	2,0
Fond 1/1	2834175	2496135	101927	802075	4022185	2742398	419000

Som en ser av tabellen ovenfor er årsavgiften pr/m³ vann steget med 6,6 % fra 2012 til 2018. I tillegg ble det i 2008 innført et fastledd på årsavgiften på kr.500,- pr.eiendom som i 2009 ble økt til kr.525,-. For 2018 ble dette fastleddet økt til kr. 850,- eks.mva.

Vannforsyningssektoren gikk i 2017 med et underskudd på ca. kr. 2.350.000,- noe som medførte at fastleddet ble økt til kr.850,- i 2018. Det forutsettes at rentenivået holder seg noenlunde stabilt i 2018. Pr.01.01.18 har vi et bundet driftsfond på i overkant av 400.000,- kr på vannforsyningssektoren.

Utvikling av årsgebyrer avløp eks.mva i perioden 2012-2018

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Årsav.m ³	16,58	19,07	20,98	21,40	20,33	20,33	19,36
Fastledd	525	525	525	525	525	525	700
Rente %	2,44	2,63	2,52	1,94	1,68	1,98	2,00
Fond 1/1	1333168	- 1578317	-23114	1913369	6670094	5229000	1655000

Som en ser av tabellen ovenfor er årsavgiften pr/m³ avløp steget med 16,7 % fra 2012 til 2018. I tillegg ble det i 2008 innført et fastledd på årsavgiften på kr. 500,- pr. eiendom som ble forhøyet til kr. 525,- fra 2009. For 2018 ble dette fastleddet økt til kr. 700,- eks.mva.

I 2012 gikk avløpssektoren med et forholdsvis stort underskudd. På grunn av at kommunen hadde et negativt resultat på avløpssiden så en seg tvunget til å øke avløpsgebyret med 15% i 2013 og 10 % i 2014. Økte driftskostnader til behandling av avvannet slam var en av hovedgrunnene til dette. Med disse økningene gikk avløpssektoren nå med kraftig overskudd igjen i 2014 og 2015 noe som medførte at m³-prisen ble satt litt ned igjen. Dette medfører at vi pr.01.01.18 har vi et bundet driftsfond innenfor avløpssektoren på 1,7 mill. kr. Sannsynligvis vil vi få en svak økning på m³-prisen på avløp i de nærmeste år for å gå i selvkost igjen.

Rentesatsens innvirkning på fondsavsetting vann/avløpssektoren

Rentesats for periode 2012 - 2018 har vært svært lave. Dersom rentene stiger igjen vil dette medføre en økning på avgiftene.

Avgiftsnivå i forhold til nabokommunene i 2018

Gjennomsnittlig forbruk for en husstand ligger på 150m³. Årsavgift vann/avløp for en gjennomsnittshusstand vil da bli for sammenlignbare kommuner:

- Verdal: Kr.6.059,- eks.mva (Kr.7.574,- inkl.mva)

- Levanger: Kr.5.865,- eks.mva (Kr.7.331,- inkl.mva)
- Steinkjer: Kr.5.481,- eks.mva (Kr.6.851,- inkl.mva)
- Inderøy: Kr.5.928,- eks.mva (Kr.7.409,- inkl.mva)

For 2018 har Verdal et litt høyere avgiftsnivå enn Steinkjer og forholdsvis likt avgiftsnivå med Levanger og Inderøy. I Verdal må en påregne et jevnt investeringsnivå i årene framover. Kloakkavgiften må forventes å ha en økning på nivå med den generelle prisstigning ellers i samfunnet. Innenfor vannsektoren må kommunen påberge investeringer til nye høydebasseng og modernisering av dagens vannrenseanlegg. Dette vil nok medføre en liten økning i vannavgiften i årene framover. Spesielt er det viktig å øke kapasiteten på vannrenseanlegget. Pr.dato er dette har dagens anlegg ikke kapasitet til å dekke en ny stor vannforbruker på Ørin industriområde.

Planlagte investeringer innen vannforsyning i perioden 2019-2021;

I vedtatt økonomiplan er det avsatt 12,0 mill.kr. i 2019 og 24 mill.kr i 2020 og 2021 innenfor vannforsyningssektoren. Det vil i 2020/2021 bli utarbeidet et forprosjekt for utvidelse av Hallemsåsen vannrenseanlegg. Bygging av ett nytt høydebasseng i Hallia, på nabotomta til eksisterende basseng er planlagt utført i 2019/2021. Dette kan nok medføre at investeringene innenfor vannforsyningssektoren må justeres noe opp i slutten av økonomiplanperioden. Dette vil bli sett på når forprosjektet for utvidelse av Hallemsåsen vannrenseanlegg foreligger. I tillegg må det bygges nytt høydebasseng for Ulvilla/Vuku for sikring av vannforsyningen i dette området.

Ellers vil det bli benyttet en del investeringsmidler til sanering av ledningsnett i sentrumsområdet av Verdal og Vuku.

- Nytt høydebasseng Hallia: 25 mill.kr
- Sterkt økende vannforbruk ved TINE medført at reservekapasiteten ved Hallemsåsen vannrenseanlegg begynner å bli bekymringsfull. Av den grunn foreslår rådmannen å utrede kapasitetsøkning ved vannrenseanlegget. TINE har økt vannforbruket fra 200000 m³/år i 2012 til 400000 m³/år i løpet av de senere år. Dette er 25% av produsert vannmengde ved Hallemsåsen vannrenseanlegg i 2018. Denne økningen har medført at ved normalt vannforbruk benyttes 75 % av vannrenseanleggets kapasitet ved normal drift. Dersom det skulle komme en sterkt vannforbrukene industribedrift til på Ørin vil vi snart komme opp i kapasitetstaket.
  - Utrede kapasitetsøkning Hallemsåsen vannrenseanlegg: 1,0 mill.kr
- For utvidelse av vannverket er det områder i Vinne som pr. dato er planlagt tilknyttet Verdal Vannverk. Dessuten må det bygges et nytt høydebasseng for sikring av vannforsyningen i området Vuku/Ulvilla. Grove kostnadsestimater er prøvd satt opp nedenfor.
  - Nytt høydebasseng Ulvilla/Vuku: 6 mill.kr
  - Vannforsyning Vinne. 4 mill.kr
- Utskifting av dårlig ledningsnett i Verdal/sentrum/Vuku/Ørin

- Utskifting av eksisterende vannledningsnett 5-7 mill. årlig
- I forbindelse med kloakkutbygging i Leksdal vil det også bli utført en del vannledningsarbeider.
  - Vannledningsarbeider Leksdal: 6 mill.kr

Planlagte investeringer innenfor avløpssektoren:

Innenfor avløpssektoren er det avsatt 13,5 mill. årlig i perioden 2019 – 2021.

- Midlene til sanering av spredt avløp er planlagt benyttet til kloakk Vuku og Leksdal. I Leksdal er det planlagt bygd ny kloakkledning fra Lundskammen til skolen. Detaljprosjektering av dette anlegget er i full gang og forventes utsendt på anbud til høsten.
  - Leksdal, 1.byggetrinn: 9 mill.kr
- I Vuku må det avsettes penger til deltagelse av forbygningsanlegg Vuku sentrum og ledningsanlegg dette medfører. Grove kostnadsestimer er prøvd satt opp nedenfor.
  - Sanering Vuku: 6 mill.kr
- I sentrum har vi en rekke nødvendige rehabiliteringsprosjekt på eksisterende avløpsnett på Ørmelen og Verdalsøra. De omfattende arbeidene kommunen har utført i sentrum de senere år har medført at vi nesten ikke har hatt tilbakeslagsskader av kloakk inn i hus siden 2004. Før den tid hadde kommunen bortimot årlig store skadetilfeller med omfattende innslag av kloakk inn i kjellere. Sanering av avløpsnett i Nordgata- Volhaugenområdet pågår nå og vil bli ferdigstilt i 2018. Neste planlagte etapper er sanering av kloakk på Tinda, Ørmelen og Garpa/Prærien.
  - Sanering kloakk sentrum: 7 – 9 mill årlig

Ved denne investeringstakten innenfor vann/avløp vil avgiftsnivået ha en økning tilnærmet prisstigningen ellers i samfunnet.

Som en ser er det mange tiltak som står for tur. Spesielt må en se på om det er riktig å øke investeringstakten innenfor vannforsyning. Dette vil eventuelt bli gjort i forbindelse med revidering av økonomiplanen.

Vurdering:

Rådmannen foreslår følgende prioriteringer når det gjelder investeringer vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

2018: Rehabilitering vannledningsnett Volhaugvegen
 Detaljprosjektering høydebasseng Hallia

Utskifting eternittedninger Vuku
Vannforsyning Ulvilla, sluttoppgjør
Planlegging vannledningsnett Vinne
Sluttoppgjør Ørin/Sørgata

- 2019: Rehabilitering vann Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Planlegging og bygging av nytt vannledningnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia
Planlegging bygging av nytt høydebasseng Ulvilla/Vuku
- 2020: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Sanering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
- 2021: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Ferdigstillelse av nytt høydebasseng Hallia
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Planlegging og bygging av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Oppgradering reservevann Leklem

Avløp:

- 2018: Rehabilitering av ledningsnett Volhaugvegen
Detaljprosjektering og oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Ferdigstillelse avløpsanlegg Fætta
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Sluttoppgjør Ørin/Sørgata
- 2019: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging
- 2020: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Avløpsanlegg Vuku
Sanering av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
- 2021: Sanering av avløp Ørmelen
Planlegging av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin
Planlegging avløp Vinne

Rådmannen foreslår at tiltaksplan revideres årlig.

Valg av nye varamedlemmer i innvandrerrådet

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2018/4627 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048257	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	24.05.2018	51/18
Kommunestyre	28.05.2018	47/18

Rådmannens innstilling:

Følgende oppnevnes som nye varamedlemmer i innvandrerrådet for resten av valgperioden 2015-2019:

1. Zeynab Khodadadi
2. Abdel Moneim Dibo
3. Reem Abdul Majed Alatasi
4. Mehari Tsegay Berhane

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

4 av 5 oppnevnte varamedlemmer fra innvandrerne har flyttet fra kommunen, og er dermed ikke valgbar. Innvandrerrådet har i møte 19. april 2018 foreslått følgende nye varamedlemmer:

1. Zeynab Khodadadi
2. Abdel Moneim Dibo
3. Reem Abdul Majed Alatasi
4. Mehari Tsegay Berhane

Innvandrerrådet har i dag følgende medlemmer og varamedlemmer:

Rådets medlemmer i perioden 2015-2019:

Emmanuel Glordy Bowah, leder

Anne Segtnan, nestleder

Ricardo Rugama,
Ahmed Mohamed Mohyidin
Nele Griet Verhoeve
Fionna Leigh Gratton

Varamedlemmer:
Anne-Gudrun C. Klæth Lyngsmo
John Hermann
Marcin Piotrowski

Reglement for innvandrerrådet har bl.a. følgende bestemmelser:

Valgbar til innvandrerrådet er alle som har stemmerett ved lokalvalg

4 av medlemmene (av totalt 6) skal velges blant kommunens innvandrere, 2 kvinner og 2 menn.

2 av disse medlemmene skal være fra landgruppe 1 (EU/EØS, Nord-Amerika, Australia eller New Zealand) og 2 av medlemmene skal være fra landgruppe 2 (Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS).

Det samme bør også gjelde for varamedlemmene.

Vurdering:

Av de 4 som er foreslått er det 2 kvinner og 2 menn. Alle de foreslåtte er fra landgruppe 2. Det vil si at om innvandrerrådets forslag på nye varamedlemmer blir vedtatt så vil varamedlemmene i rådet være 1 fra landgruppe 1 og 4 fra landgruppe 2. Det optimale, og i henhold til reglementet, ville vært en jevn fordeling, men pr nå har ikke innvandrerrådet klart å rekruttere flere varamedlemmer fra landgruppe 1.

Rådmannen tilrår ut i fra dette at forslag på nye varamedlemmer i innvandrerrådet vedtas.

Joachim Waade Nessemo - søknad om fritak fra vervet som varamedlem i kommunestyret

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2018/7056 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048257	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	24.05.2018	52/18
Kommunestyre	28.05.2018	48/18

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Joachim Waade Nessemo om fritak fra vervet som varamedlem i kommunestyret for partiet Venstre for resten av valgperioden 2015-2019.
2. Varamedlemmer på Venstres liste i kommunestyret rykker opp i uforandret rekkefølge.

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Joachim W. Nessemo søker i epost datert 21. april 2018 om fritak fra vervet som varamedlem i kommunestyret for partiet Venstre for resten av valgperioden. Søknaden er begrunnet med jobbsituasjon. Han har også opplyst at han flytter fra kommunen til høsten.

Joachim W. Nessemo er innvalgt som varamedlem i kommunestyret på Venstres liste.

Kommuneloven § 15 nr. 2 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut i fra dette tilrå at søknaden om fritak fra vervet som varamedlem i kommunestyret for partiet Venstre imøtekommes.

Interpellasjon fra Arvid Wold (MDG) - Ørin Nord

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2018/6814 - /
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 56	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	28.05.2018	50/18

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Arvid Wold (MDG) har fremmet slik interpellasjon til ordfører:

Interpellasjon Ørin Nord

Som sak til kommunestyremøtet mandag 28. mai 2018

Rådmannen skrev i budsjett og økonomiplan for 2017 – 2020 at industriarealet på Ørin Nord må gis prioritet i neste fireårsperiode. I tråd med dette fremmet Sp, FrP, MDG, SV og Venstre følgende forslag:

«Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag om at arbeidet med klargjøring av nytt industriareal på Ørin Nord, må gis prioritet i planperioden. Kommunen bør også bidra til at det blir en bedre utnytting av det arealet som i dag brukes til næringsformål, samt bidra til bedre tilgang til området for syklister.»

Ap, H og KrF stemte imot forslaget. Pr i dag har vi bare anslag for hva istandsetting av Ørin Nord koster og hvordan det kan finansieres. Ordføreren har i den offentlige debatten, bl.a. med Fætten Vel, etterlatt inntrykk av at Ørin Nord ikke har prioritet. Imidlertid har Trondheim Havn IKS og Verdal kommune nylig inngått intensjonsavtale som gjelder utviklinga av havna og Ørin Nord. Dette er positivt. Trondheim Havn er på kort sikt i ferd med å detaljprosjekttere utvidelse av Verdal havn, med sikte på oppstart alt til høsten. Det framgår av planene at det skal mudres 100.000m³ som vil gi 26 daa nytt landareal, men også en overskuddsmasse som kan ende opp i sjødeponi heller enn brukt til begynnende oppfylling av Ørin Nord. Saken viser at kommunen trenger å

engasjere seg raskt for å medvirke til at overskuddsmassen blir brukt inn mot Ørin Nord som ledd i en større plan for å klargjøre området.

Med de mange problematiske sidene som en utvidelse av industriområdet mot Fættan reiser, framstår det som særdeles viktig for kommunen å engasjere seg langt sterkere i denne saken og den nevnte intensjonsavtalen er positiv i så måte. Men den er ikke tilstrekkelig for å få satt nok tempo på saken. Ørin Nord er ikke en isolert Verdal-sak, men en regional sak. Framtidig industriareal med isfri havn og nærhet til veg og bane er noe som angår hele Trøndelag. Verdal kommune bør kunne regne med støtte fra det nye Trøndelag fylke i denne saken. Det må også nevnes at saken bør være en naturlig oppgave for det nystartede regionrådet. Saken er også av en slik dimensjon at det bør kunne påregnes statlig finansiering. Verdal kommune har historikk for samarbeid med statlige myndigheter. Staten ved Industridepartementet var avgjørende for etablering av Verdal havn på 1960 tallet. På 1970 tallet var så staten delaktig i industrireisning på området gjennom SIVA – Statens industrivekstanlegg.

Spørsmål:

- a) Vil ordføreren sørge for at kommunen engasjerer seg for at overskuddsmasse fra den planlagte havneutbygginga blir anvendt på Ørin Nord, og at det blir framlagt sak for formannskapet om dette?
- b) Vil ordføreren sørge for at det blir arbeidet inn mot Trøndelag fylke, evt. via regionrådet, samt inn mot statlige myndigheter, departement og andre relevante etater, for å få fram en finansieringsplan for Ørin Nord, og at formannskapet får seg forelagt en sak om dette i løpet av dette året.

Ordfører vil besvare interpellasjonen i møtet.

Interpellasjon fra Høyre - Forebyggende helse i Verdal kommune

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2018/7226 - /
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 56	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	28.05.2018	51/18

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Verdal Høyre v/Oddleiv Aksnes har fremmet slik interpellasjon til ordfører:

«Forebyggende helse i Verdal kommune

Verdal kommune står overfor store investeringer og omstruktureringer innen eldreomsorg og helse for å møte «eldrebølgen» som kommer de neste årene.

I den forbindelse er det mange prosesser på gang og under gjennomføring for å møte disse utfordringene i form av investeringer i bygg, behovsavklaringer for brukeren, pårørende, ansatte og organisatoriske tilpasninger for å møte fremtidens behov.

Når det gjelder kompetansebehov innen helsesektoren er det viktig å planlegge hvilke ressurser man trenger og hvordan disse skal organiseres for å møte dagens og fremtidens behov.

Ut i fra det vi kjenner til har 2 fastleger i kommunen sagt opp sine fastlegestillinger, og vi har observert at legehjemlene både er og har vært utlyst uten at ny fastlege er ansatt. Det har tidligere vært utlyst en 0-legehjemmel i kommunen, som heller ikke er besatt.

Det vekker bekymring hos Verdal Høyre da vi får tilbakemeldinger fra innbyggere i kommunen om at det ikke er mulig å skifte fastlege i Verdal dersom det skulle være

ønskelig, da det er lite ledig kapasitet hos våre fastleger. Kommunen plikter å ha en legedekning slik at innbyggerne kan skifte fastlege. Dette er ikke tilfredsstillt i dag.

Verdal Høyre ønsker en redegjørelse fra Verdal kommune generelt mht

1. Hvordan det planlegges å møte dagens og fremtidige behov for fagkompetanse innen helsesektoren ut fra situasjon nå og behov om 2-5 år?
2. Hvilke tiltak iverksettes på kort og lang sikt og ser Verdal kommune på nye arbeidsmetoder og organisatoriske grep for å sikre fremtidens helsebehov? På hvilken måte?

Verdal kommune har i dag 2 turnusleger. Disse to legestillingene har nylig vært utlyst til legesentra i Verdal. Etter de opplysninger vi kjenner til skal en turnuslege ha kapasitet på 500 pasienter/år. Hvilke resultater har dette medført for å bedre legedekningen i kommunen? Hvilken plan har kommunen for bruken av disse to legeressursene fremover i tid?

3. Det nye Helsehuset vil skape nye behov og hvordan skal det helsefaglige behovet ivaretas og organiseres i form av tverrfaglig fagkompetanse ut fra den eldrebølgen som kommer, og den populasjonen som skal være brukere av helsehuset?
4. Hvordan er det planlagt legedekning i helsehuset og når fremkommer dette behovet?